

Vasalemma Hariduse Selts 1925—1940

Hariduselu toetamiseks ja kultuuri arendamiseks Vasalemmas otsustasid kohalikud ärksamad inimesed luua seltsi, mis registreeriti 7. mail 1925. Asutajaliikmetena kirjutasiid alla Rudolf Kuris, Volde-
mar Milvei ja Eduard Paalberg. Esimesest sai ka seltsi esimees, kassahoidja oli Alide Milvei, juhatusel liikmed August Kalda, Johannes Aarmann, Selma Ingel ja Pauline Kuurmann. Moodustati revisjonikomisjon. Aasta liikmemaksuks määrati 50 mrk. Kavandati seltsi märk: kolmeleheline roheline ristikhein, hõbedased tähed V.H.S.

Esimene suurem ettevõtmine oli raamatukogule aluse panemine. Raha kogumiseks korraldati peoõhtuid, kus etendati näidendeid. Esineti Vabatahtliku Tuletõrjeühingu peoplatsil, mõisahoones või suviti küünides.

Püüti alustada ka algkooli ja seltsimaja ehitamist, kuna mõisahoonel kuulus Tallinna Opetajate Seltsile ning koolil ja seltsidel tuli neile üüri maksta.

Selts korraldas mitmeid pika- ja lühiajalisi kursusi. Näiteks 1929. a. toimusid majapidamiskursused, millest võttis osa 20 naist, juhendas Helmi Rikman. Seltsi liikmetel oli osavõtt tasuta. Kursuste korraldamine tulu ei toonud, Harju Maavalitsuselt saadi 60 kr. toetust ning 15 kr. küttekuludeks.

Oli ka lühiajalisi keedu-, õmblus- ja käsitöökursusi ning põllumajanduslikke (linnukasvatuse, sooparanduse, sigade pidamise jt.) kursusi. Mõnel korral toimusid ka näitekursused (1929., 1932., 1933. aastal).

Seltsi juhtkond vahetus mitmel korral. 1929. a. oli esimeheks agronoom R. Leben, kes elas koolimajas. Tema kodus koos käidigi.

1932. a. saab seltsi esimeheks Hilda Õunroos, abiks Riho Kesa (Kleesmann). Näitegevus elustub. Lavastatakse näidend «Maa kuld», 1933. a. «Patuoinas», 1934. a. «Põhimõtteliselt vastu». Nagu sellele ajale omane, oli ka Vasalemmas tekkinud palju organisatioone. 8. septembril 1936. a. peeti suur seltsidevaheline ühiskoosolek. Kuut ühingat esindasid R. Kesa (VHS), J. Vestman (Vabatahtlik Tuletõrjeühing), H. Kesa (Kloostri Maanaiste Selts), J. Kasemaa

ja S. Vaindorf (Maeru Laulu- ja Muusikaselts), E. Kuris (Kaitseliidu Spordiklubi) ja H. Angast (Vasalemma noorkotkad).

Vasalemma mõisa baasil otsustati asutada Vasalemma rahvamaja. Kloostri vallavalitsusel paluti mõisahoone ära osta. Seltsi laekahoidja J. Vestman põhjendas otsust: «Seltsid pääseksid siis kiratsemisest ja ümbruskonna vaimline elu võidaks sellega väga.»

Sellest algatusest ei tulnud midagi välja, sest ilus suvituskohht meeldis linnahärradele väga, nad ei tahtnud sellest loobuda.

Vasalemma Hariduse Seltsi liikmeskond oli põhiliselt kohalik rahvas. Arv oli kõikuv: 1923. a. 53 liiget, 1934. a. 46 liiget.

Seltsi tegevus tuli lõpetada Hariduse Rahvakomissariaadi määruse põhjal 26. oktoobril 1940.